

POSTANOWIENIE

Dnia 29 czerwca 2016 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Mirosława Wysocka

w sprawie z wniosku J. S.
przy uczestnictwie J. N., J. N., M. N. i A. N. o podział majątku wspólnego i dział
spadku,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 29 czerwca 2016 r.,
na skutek skargi kasacyjnej uczestnika postępowania J. N.
od postanowienia Sądu Okręgowego w Białymstoku
z dnia 7 sierpnia 2015 r., sygn. akt II Ca 612/15,

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania

UZASADNIENIE

Uczestnik J. N. w skardze kasacyjnej opartej na obu podstawach przewidzianych w art. 398³ § 1 k.p.c. uzasadnił wniosek o przyjęcie skargi do rozpoznania „nieważnością postępowania polegającą na pozbawieniu uczestników postępowania J. N. i M. N. obrony swoich praw przed sądem wobec zaniechania przeprowadzenia wszystkich wnioskowanych przez nich dowodów”. Skarżący twierdził jednocześnie, że „skarga jest oczywiście uzasadniona w świetle wykazanych uchybień Sądu II instancji skutkujących nieważnością postępowania”. Okolicznością uzasadniającą przyjęcie skargi do rozpoznania jest także występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego wymagającego „twórczej interpretacji, a mianowicie: czy oddalenie w postępowaniu nieprocesowym wniosku o dział spadku, podział majątku wspólnego i zniesienie współwłasności jest

czynnością dalej idącą niż umorzenie postępowania. Innymi słowami: czy oddalenie wniosku w postępowaniu nieprocesowym niweczy bieg przedawnienia nabywczego (zasiedzenia) (...), czy też przeciwnie (...).” Zdaniem skarżącego, również „zachodzi konieczność dokonania oceny skutków, jakie wywołują oświadczenia wyrażenia braku zainteresowania przedmiotem zasiedzenia przez pozostałych spadkobierców i rezygnacji z ich praw spadkowych”.

Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecnictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (art. 398⁹ § 1 k.p.c.). Cel wymagania przewidzianego w art. 398⁴ § 2 k.p.c. może zostać osiągnięty jedynie przez powołanie i właściwe uzasadnienie istnienia wymienionych przesłanek, a rozstrzygnięcie Sądu Najwyższego o przyjęciu lub odmowie przyjęcia skargi do rozpoznania następuje na podstawie oceny, czy okoliczności powołane przez skarżącego odpowiadają przyczynom kasacyjnym wymienionym w art. 398⁹ § 1 k.p.c.

Wbrew pogładowi skarżącego, w sprawie nie mamy do czynienia z nieważnością postępowania, którą Sąd Najwyższy bierze pod uwagę również z urzędu na podstawie art. 398¹³ § 1 k.p.c. W okolicznościach sprawy brak podstaw do twierdzenia, że wystąpiła którakolwiek z przesłanek nieważności wymienionych w art. 379 k.p.c.

Co do nieważności postępowania przed Sądem pierwszej instancji, na którą skarżący się przede wszystkim powołał, to nie stanowi ona przyczyny przyjęcia skargi do rozpoznania, przewidzianej w art. 398⁹ § 1 pkt 3 k.p.c., która odnosi się wyłącznie do postępowania drugoinstancyjnego. Niezależnie od tego, Sąd Najwyższy wielokrotnie wskazywał, że ewentualne uchybienia sądów w zakresie postępowania dowodowego, w tym nieuzasadniona odmowa dopuszczenia dowodów objętych wnioskiem uczestnika (strony), nie świadczą o pozbawieniu uczestnika (strony) możliwości obrony jego praw (por. np. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 19 sierpnia 1999 r., I CKN 632/99, niepubl. oraz wyroki tego Sądu z dnia 4 grudnia 2003 r., II CK 303/02, niepubl. i z dnia 21 stycznia 2009 r.,

II SK 446/08, OSNC-ZD 2010, nr A, poz.7). Także pozostałe zarzucane Sądowi pierwszej instancji uchybienia nie kwalifikują się jako przyczyny nieważności.

Dotyczy to również podnoszonej nieważności postępowania przed Sądem drugiej instancji, którą skarżący łączył z usankcjonowaniem błędów zarzucanych Sądowi pierwszej instancji.

Z tych samych przyczyn nie można mówić o oczywistej zasadności skargi, (art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.). Skarżący, ograniczając się do odwołania się do zarzutów skargi, nie przedstawił wymaganej argumentacji prawnej zmierzającej do wykazania kwalifikowanego, ewidentnego naruszenia powołanych w skardze przepisów prawa, możliwego do stwierdzenia bez merytorycznej analizy zaskarżonego orzeczenia oraz podstaw skargi (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 10 stycznia 2003 r., V CZ 187/02, OSNC 2004, nr 3, poz. 49, z dnia 5 października 2007 r., III CSK 216/07 i z dnia 11 sierpnia 2011 r., IV CSK 163/11, niepubl.).

Skarżący wadliwie zresztą skonstruował wniosek o przyjęcie skargi do rozpoznania, powołując się na jej oczywistą zasadność, którą łączył z nieważnością postępowania, choć każda z tych przesłanek ma być niezależny i wymaga wykazania w odmienny sposób.

Skarżący nie wykazał także przyczyny przyjęcia skargi do rozpoznania przewidzianej w art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. Skuteczne powołanie się na tę przyczynę wymagało przedstawienia określonego problemu prawnego na tle konkretnych przepisów, przekonanie w drodze argumentacji prawnej, że jest to zagadnienie istotne, dotychczas nierozstrzygnięte, a zarazem wywołujące poważne trudności w jego rozwiązaniu, a ponadto wykazanie, na czym polega jego uniwersalne znaczenie.

Wymagania te nie zostały spełnione. Przedstawiona w skardze kwestia nie stanowi istotnego zagadnienia prawnego w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. Postawione pytania świadczą jedynie o wątpliwościach skarżącego odnośnie do trafności zaskarżonego orzeczenia oraz stanowiska Sądu w kwestii przerwania biegu zasiedzenia przez wniesienie wniosku o podział majątku wspólnego i dział spadku, nie zaś o wystąpieniu istotnego, abstrakcyjnego problemu prawnego, którego rozwiązanie wymagałoby wypowiedzi Sądu Najwyższego. Pytania te

w istocie pokrywają się z jednym z zarzutów skargi, a skarżący zmierza za ich pośrednictwem jedynie do poddania go kontroli kasacyjnej. Wskazane przez uczestnika „zagadnienie” zostało rozstrzygnięte w uchwale Sądu Najwyższego z dnia 18 czerwca 1968 r., III CZP 46/68 (OSNC 1969, nr 4, poz. 62), a uczestnik, ograniczając się do polemiki ze stanowiskiem Sądu odwoławczego, nie przedstawił argumentów prawnych, które miałyby przekonać, że zachodzą poważne przyczyny uzasadniające konieczność ponownej wypowiedzi Sądu Najwyższego w tej kwestii.

Ostatnia z powołanych w skardze okoliczności, mających stanowić przyczynę przyjęcie skargi do rozpoznania, nie mieści się w ustawowym katalogu przesłanek przewidzianych w art. 398⁹ § 1 k.p.c. Jedynie z przyczyn określonych w tym przepisie możliwe jest przyjęcie skargi do rozpoznania; inne okoliczności nie mogą skutecznie uzasadniać wniosku (por. por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 20 października 2005 r., II CZ 89/05, OSNC 2006, nr 7-8, poz. 135 i z dnia 25 czerwca 2013 r., IV CSK 127/13, niepubl.).

Z tych względów Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia skargi do rozpoznania (art. 398⁹ § 2 k.p.c.).